

الفلاک کبر فونست کبود ایاک دنیا

مغزل القرآن دري دکة

«بغسا کیت مایو سوده لام مغانوة اسلام، تنافي کیت تیدق بکیتو هیرا وکن ایسی قرآن ایت. کیت هاڻ برفادا دغن ممباچ سهاج، سکالیفون تیدق مغرتي مقصود دان تجوان دزي اف یغ کیت باچ، کمدين کیت سیمفن قرآن ایت داتس الع ۲ فینتو» کات الاستاذ ابو بکر حمزه دالم دالم کارغنن این - ف. ق.

(اوله: ابو بکر حمزه)

حلال دان حرام، سدخ یغلاءین لاکي ایت اداله
مغناي سوسنن هیدوف، برمشارکة دان لاین ۲
اوروسن مانسی سسام مانسی سفرت نکارام
فرایکونومین، فرکاولن، کماجوان، کبودایان
دان سباکین.

ایاۃ یغ مولا ۲ سکالی دتورنکن ایاله:
(بسم الله الرحمن الرحيم.) (اقرأ باسم ربك الذي
خلق، خلق الانسان من علق، اقرأ وربك الاكرم
الذي علم بالقلم، علم الانسان ما لم يعلم)
دان ایاۃ یغ اخر سکالی دتورنکن ایاله فد هاري
(حجة الوداع) اتو حج سلامة تیشکل، یایت:
(اليوم أكملت لكم دينكم، وأتممت عليكم نعمتي
ورضيت لكم الاسلام دينا).

جارقن ماس فرمولاءن قرآن ایت دتورنکن
هشک سلسین ایاله سلما 22 تاهون، 2 بولن دان
20 هاري.

بغسا کیت مایو سوده لام مغانوة اسلام،
تنافي کیت تیدق بکیتو هیرا وکن ایسی قرآن ایت.
کیت هاڻ برفادا دغن ممباچ سهاج، سکالیفون
تیدق مغرتي مقصود دان تجوان دري اف یغ

داتارا بیراف بواه کتاب سوچی یغ توهن
تورنکن کفد مانسی منروسی رسولن ۲، ایاله
توراه، انجیل، زبور دان قرآن. قرآنله کتاب
سوچی یغ اخر سکالی دان یغ تیدق اکن اد
سبارغ کتاب سوچی لاکي سلفسن. قرآنله یغ
منجادی اصل فرتام دان اوتام اتو فوکوء فککل
باکي حکوم ۲ ددالم اکام اسلام. قرآن ایت
دتورنکن کفد جنجوغن کیت نبی محمد ابن
عبدالله - نبی یغ فیوده - فد مالهم کتوجه بلس
دالم بولن رمضان کتیک جنجوغن کیت برعمور
41 تاهون، یایت دتورنکن دغن برانسور ۲ سمنجق
17 رمضان ترسبوة هشکاله 9 ذوالحجه، تاهون
10 هجره، کتیک عمور بلیو 63 تاهون.

قرآن ایت، منوره اتوران توهن، دباکین
کفد بیراف سوره دان جزء یایت سبايق 30 جزء
دان 114 سوره. ادفون «سوره» یغ مولا ۲ سکالی
ایاله الفاتحه، دان یغ اخر سکالی ایاله سوره
الناس. تیف ۲ سوره مغندوغي بیراف ایاه.
ددالم سبواه قرآن ایت اد ترکندوغ (6342)
ایاۃ داتاران 500 ایاه سهاج یغ ممبچار اکن حکوم ۲

کیت باج، کمدين کيت سيمفن قرآن ايت داتس
الغ ۲ رومه.

اد داتارا کيت اورغ یغ معحفظ سديکيه
سبايق اياة قرآن ايت، کمدين دکوناکن دالم
اوروسن جمفي ۲، مبورو جين دان هنتوم اتوق
علم فمائيس دان علم فغاسيه اوبه کلسم دان
چوچا منچوچا سرت لاین ۲ اوروسن لاکی یغ
تيدق کنا معنادغن کهدق قرآن ايت سنديري. یغ
اينه اياله مريک یغ معکوناکن اياة ۲ تادي،
سموان بوله دکتاکن تيدق مغرتي بهاس عرب اتو
بهاس قرآن ايت، چوما مريک منريما فتوا دري
کورو ۲ یغ جوک تيدق مغرتي بهاس قرآن. عقل
یغ سيومن تيدق دافه ملن چارا ۲ معکوناکن قرآن
سفرت یغ ترسبوة ايت.

اد فول داتارا کيت اورغ یغ مغرتي بهاس
قرآن ايت، تتافي سايغ سکالي سبب مريک
معکوناکن اياة ۲ الله ايت اتوق مغابوئي مات اورغ
رامي. مريک بواتکن عزيزمة ۲ دان کمدين مريک
جوالکن اتوق منچاري واغ. تکسنم اوله مريک
دکوناکن قرآن ايت سباکي بارغ فرنيکان یغ
منداتکن کاتوغن واغ رعکيه.

فواق یغ امة بردوسا سکالي اياله عالم علماء
کيت یغ معکوناکن قرآن ايت اتوق منککن بنغ
-باسه راج ۲ دان اورغ بسر ۲ نکري. کيت بردعا
سفای الله بريکن هداية کهد علماء یغ سفرت ايت.
ستغه درفد تند ۲ عالم علماء فنجوال اياة الله. ايت
اياله: مريک یغ ميرو اتق ۲ اورغ رامي سفای بلاجر
دسکوله عرب یغ معاجر اکام تتافين اتق ۲ مريک
للاکي دان فرمفوان دکجرکن کسکوله ۲ اغکريس.
کيت تيدق ميکة اورغ ممفلاجري بهاس لاین دان
سبارغ علم، تتافي جاغله کيت سمفي مغابوئي مات
اورغ لاین دغن معکوناکن اياة ۲ الله.

تجوان القرآن الکریم

سروان قرآن اداله برداسرکن دوا تجوان بسر:

(ا) فمبروتتکن ترهادف عادة رسم یغ

تيدق. دتريما اوله عقل سيومن،

(ب) ممبربايککي سوسونن مشارکة سلواس ۲م

سناد دالم اوروسن عبادة. ماهو فون دالم

اوروسن هو بغن مشارکة هيذوف.

ايتوله دي دوا تجوان دري سروان قرآن، دان

باکي معملکنن دسيبي امفة ساسران یغ مستي

دفرجواغکن، اد کالاڻ دغن چارا برلمه لمبوة دان

برتولق انسورم، تتافي فد بيراف ماس فرلو

دفرجواغکن دغن، ايران فمبروتتکن، سکالي

فون ترفقسا مپابوغ جیوا دبدان. ميدان ۲ یغ

منجادي ساسران تادي اياله: .

(ا) عقیده کاسان دان ککواسان توهن،

(ب) توکس ۲ عبادة فرض عين،

(ت) اخلاق اتو بودي مليام

(ث) حق ۲ اساس مانسي سلورهن.

جک کيت، فرها تيکن تجوان دان ساسران یغ

دکوريسکن اوله قرآن ايت، مک سوده تنتو اکن

کيت تراس بره دان هيبة سکيرا ۲ تيدق سغکوف

کيت منونيکن اف یغ دبينکن کهد کيت. تتافي

سموان ايت اکن منجادي موده جک کيت تروس

مپلامي جیوا یغ منجادي فغکرق اتو فنيمبول داي

کهد کيت، سناد دالم تجوان ماهوفون دالم

ساسران.

جیوا قرآن اتو فنيمبول داي.

دالم ملقسناکن سروان یغ دسوره اوله قرآن

ايت، سناد معنای عبادة، توکس دان حق اتو

فون اخلاق مانسي، دسان تردافه سوات جیوا یغ

مها کاکه یغ منجادي فنيمبول داي دالم روح دان

اغکوت انسان. فنيمبول داي اين، فد سوات

سکني مروفاکن سوات فلسفه یغ ترغ دغن بيراف

رنچاغن یغ تکس دان موده دفرجواغکن:

(ا) سروان کازه "ماهو هيذوف"، مليام

(ب) "کبچيکن جنس مانسي،

یغ مشکوف مشکونان عقل فیکران مریک).
 فرمانن لاکي ”نفضل الايات لقوم يعلمون“
 (کامی هورایکن ساتو فرساتو اکن تند۱ کبسران
 -- الله -- باکي بغسا یغ ممفویای علم فغتهوان).
 فرمانن لاکي ”فاسألوا أهل الذکر ان کتم
 لاتعلمون“ (مک برتپاله کفد اورغ ۲ یغ اهل
 دالم فرکارا ایت سکیران کامو تیدق مغهوی).
 فرمانن لاکي: ”هل يستوني الذين يعلمون والذين
 لا يعلمون، انما يتذكر أولو الالباب“ (افکه سام
 سدرجه مریک یغ مغهوی دان مریک یغ تیدق مغهوی
 -- تیدق سکالي ۲ تیدق -- هان یغ مغهکن الله
 ایت ایاله مریک یغ ممفویای مات هاتی).
 فرمانن لاکي ”واذا قيل لهم اتبعوا ما أنزل
 الله قالوا بل نتبع ما ألفينا عليه اباءنا ما أولو کان
 اباؤهم لایعقلون شیئا ولا یهتدون“ (دان افیل
 دکتاکن کفد مریک: ایکوتیله اف یغ الله تورنکن!
 مریک برکات: ماله بیرله کامی تروس سهاج
 ایکوة اف یغ کامی دافتی داتوء مویغ کامی
 ممواتنم افکه -- مریک مستی ایکوة -- سکالیفون
 داتوء مویغ مریکیت ترغ ۲ تیدق مغرته اکن
 سسوات اف دان تیدق فول مندافة فرتجوق).
 فرکتان ”اکام“ منورة اصطلاح قرآن
 دنیا بارة بر فغرتین دغن تفسیران خاص
 معنای اف یغ دکتاکن ”اکام“ اتو عربن ”دین“
 دان اغکریسن ”ریلیجن“. دنیا بارة منورة
 تفسیران اهل فغتهوانن برکات: ”ادفون اکام ایت
 ایاله جالن یغ منتوکن هوبغن مانسی دغن کقواتن
 غائب یغ ترتیغکی“. دان سوات تفسیران لاکي،
 ”ادفون اکام ایت ایاله اف جوک یغ ملیفوتی
 سسوات یغ دکتهوی یغ تیدق سسواي دغن علم
 فغتهوان“. ایتوله دی فنداغن دنیا بارة ترهادف
 فرکتان ”اکام“. مریک ممدغ اکام ایت برلاونن
 دغن عقل فیکران، دان کران ایت تیمبول فرستروان
 یغ امة هیبة داتارافوق اکام دان فواق اهل

(ت) ”فري کمانسیانم“
 (ث) ”مغانسی سکل کمونکارنم“
 (ج) ”برحاکنن کفد عقل دان
 علم بوکن کفد عادة لافوق دان تقلید
 بوت.
 الثکه مورینن فلسفه اسلام ایت! تیدق اد
 مانسی یغ مبنته سروان ۲ اسلام یغ سفرت ایت.
 مسکیفون اورغ لاین ماسیه راگو ۲ دالم حال اینم
 نامون کیت فغانوة ۲ اسلام سمیغن سوده منجادی
 نوکس کیت مفرجواغن سکل سسوات یغ
 درنچغن اوله القرآن الکریم، دان رنچاغن ایت
 ایاله:
 (ا) ”یاایهاالذین امنوا استجیبواالله وللرسول
 دعاکم لمایحییکم“.
 تجوانن: (واهی مریک یغ برایمان، سبوتله
 فغکیلن دری الله دان دری رسول بیلاسهاج رسول
 ایت میرو کامو کفد فرجواغن یغ بوله
 مغهیدوفکن کامو).
 (ب) ”ولتکن منکم امة یدعون الی الخیر“.
 (هندقله مونچول داتارافوق کامو سوات فواق
 یغ میرو کاره کبجیکن مانسی).
 (ت) ”ویأ مرون بالمعروف“ (دان یغ میوره اکن
 کباییکن فري کمانسیان).
 (ث) ”وینهون عن المنکر“ (دان یغ منکهن
 درفد کمونکارن).
 (ج) ”قل هذه سبیلی أ دعو الی الله علی بصیرة
 أناومن اتبعنی“ (کتاکنله -- یا محمد -- اینله جالن
 اکوم اکوم میرو کفد کبنارن الله دغن سچارا ترغ ۲
 اکو دان سسیاف جوک یغ منورته اکو).
 سروان قرآن سفای مانسی برحاکنن عقل
 دان علم -- بوکن کفد عادة لافوق دان تقلید بوت،
 اداله ترکندوغ ددالم فرمان توهن: ”کذلک یفصل
 الله الايات لقوم یعقلون“ (بکیتوله الله مغهورایکن
 سسوات فرساتو سکل تند۱ کبسرانن اتتوق بغسا

لواس ۲
 فون دالم
 ران، دان
 یغ مستی
 مبهوة دان
 اس فرلو
 سکالی
 سیدان ۲ یغ
 أن توهن،
 ن.
 اسران یغ
 تتو اکن
 مشکوف
 یت. تنافی
 بت تروس
 مبول ذای
 ن دالم
 اوله قرآن
 حق اتو
 حیوا یغ
 روح دان
 سد سوات
 عن بیراف
 وف؟
 یانسی

سأينس دبنوا بارة. فرستروان اين بركسوداهن
دغن ترفيسهن سوال ۲ "نكارا" درفد سوال ۲
"اكام" مك فواق نكارا سلالوله ناروه حسد
ترهادف اكام دان سبا ليكن.

ارتي اكام منورة القرآن: "اليوم اكملت لكم دينكم
وأتممت عليكم نعمتي، ورضيت لكم الاسلام ديناً".
(فدهاري اين اكو سمفرناكن باكي كامو اكام
كامو دان اكو سمفرناكن نعمتكو كفد كامو دان
ريضاله اكو باكي كامو اكن اسلام ايت منجادي
اكام كامو). فد هو جع اياة اين، كيت دافتي: بهوا
اسلام ايت اداله سوات اكام. تنافي تفسيران اسلام
سباكي سوات اكام تيدقله سام دغن تفسيران يخ
دبري اوله اورغ بارة. جادي ترغله كفد كيت بهوا اسلام
ايت لبه لواس درفداف يخ دنيا بارة مپيغك دان منوده.
جك دنيا بارة ممدغ اكام ايت سباكي ساتو
چارا هو بطن مأنسي دغن توهن، مك قرآن فول
مغتاكن بهوا اسلام ايت اداله اكام يخ مذهبكن
مأنسي دغن توهن سرت مذهبكن مأنسي سسام
مأنسي. جك دنيا بارة بركات بهوا اكام ايت تيدق
سسواي دغن علم فغتهوان مك قرآن فول مغاجر
سفاي مأنسي برحاكمكن كفد عقل دان علم
فغتهوان، جادي امتله جاوه بيدان داتتارا تفسيران
دنيا بارة دان تفسيران القرآن الكريم.

اليران سسترا دالم القرآن.

قرآن سباكي سبواه كتاب سوچي يخ توهن
سنديري منچيفتاكنن، اداله ممفوپاي اليران سسترا
يخ استميوا، مك بارغسياف تيدق مغرتي
كاستميوان سسترا ترسبوة، سوده تنتو سريخ
كالي اكن ترساسول دان ساله فنفسيران كتيك
دي چوب مهمامي كهندق ۲ دري اياة ۲ قرآن، ماله
دي تيدق اكن نمق هو بطن ۲ سني داتتارا ساتو
اياة دغن اياة يغلاين، دغن ايت تفسيران اكن
منجادي سمنية دان بكو سرت چيتيق، جك كيت
سدركن كدودقن قرآن سباكي سبواه كتاب

سوچي يخ توگسن اياله مغاتور فري سوسنن
مشاركة، مك كيت دغن موده سكاليف دافه منريما بهوا
سسترا قرآن ايت سوده تنتو لبه سني، لواس دان تاجم.
كادغ ۲ اياة قرآن ايت دتو جوكن كفد ساتو فيهق
يغترتنتو، تنافي اياة ايت جو ك بوله دجاديكن داسر
عام.

سوات فركارا يخ فاتوة سدري اياله بهوا
اياة ۲ قرآن ايت تيدق دافه دفهم تجوانن جك كيت
چوب منترجمهكن سسوات اياة دغن تيدق
مغهير اوكن هو بطن اياة ترسبوة دغن اياة ۲ يغلاين.
اياة ۲ قرآن سباكي داسر عموم

قرآن اياله فوكوء فشكل باكي حكوم ۲ اسلام
مك داتتارا سوات اياة دغن اياة يخ لاين ايت ميمغ
اد هو بطن، دان تيف ۲ اياة يخ داتغ تركمدين
اداله براساس كفد اياة ۲ يخ تردهولو ايت. دغن
اين، دافه دتگسكن بهوا اياة ۲ قرآن ايت اداله
مروفاكن داسر ۲ اوتام يخ درفدان منجالرله چابغ ۲
دان رتتيخ ۲ حكوم اسلام، يايت چابغ دان رتتيخ ۲
يخ ظاهر دري اوسها اجتهاد عقل كيت سنديري.
هاروس اد اورغ بركات بهوا قرآن ايت تيدق
بوله دچمفوركن دغن عقل مأنسي يخ له. ميمغ
كلام الله ايت تيدق بوله دچمفوركن دغن عقل
مأنسي، دان كبران اين تيدق اد سياف يخ ممبنته،
تنافي اف يخ كيت مقصودكن بهوا الله مپوره كيت
مغكوناكن عقل دالم مهمامي قرآن. باكي منجلسكن
كهندق ۲ داسر عام دالم قرآن ايت، توهن عزوجل
تله ممبري كواس خاص كفد رسولن منرغكن
كفد كيت ساتو فرساتو.

منو غكنله فرمان الله: "وأزلنا اليك الذكر لتبين
للناس ما نزل اليهم" (دان، كامي تورنكن كفد اغكو
يا محمد اكن قرآن ايت سفاي اغكو منرغكن كفد
مأنسي سكل سسوات يغتله دتورنكن كفد مريك).
فرمانن لاكي: "أنا نزلنا اليك الكتاب بالحق لتحكم

بين الناس بما اراد الله^{٤٤}. (سستگوهن کامي تله نورنکن کفد اغکو يا محمد اکن کتاب قرآن اين دغن کيران سفای اغکو مٹحکوم داتارا مانسي ایت دغن اف یغ توهن بریکن فعاجران کفدامو). سنوان این برارتي بهوا قرآن ایت مروفاکن داسر عموم اتو قاعده کلیه یغ مستي دهورایکن اوله رسول مک ایتوله سبب کیت مملوکن حدیث نبی کتیک کیت چوب هندق مامه کهندق سسوات ایاه قرآن. حدیث رسول ایتوله یغ مبولک لوروغ کفد کیت اتتوق کیت فول مٹگونانکن عقل کیت منوره حد دان فرغکن یغ ترتتو.

قرآن دان سومبر ۲ فرکمباغن اسلام

تیدق شک لاگي بهوا سومبر یغ اوتام باگي حکوم اسلام ایت ایاه ایاه ۲ قرآن سنديري. کمدين درفد ایت داتقله سنه رسول. سفرت یغ دتجو فکن اوله قرآن سنديري دالم فرمان الله: «وما اتاکم الرسول فخذوه وما نهاکم عنه فاتھوا»^{٤٥} تجوانن: (دان اف یغ دبري اوله رسول کفد کامو مک امیلله دان اف یغ دتکھکن مک برھنتيله کامو درفد مفرجاکن). جک قرآن تله مٹاکوئي کدودفکن سنه سباگي سومبر کدوام مک ایت برارتي جوک الله ملوروغکن سفای ۵ مبان ۲ مٹگونانکن عقل دالم بیراف فرکارا یغ ترتتو یغ برلاکو دالم هیدوف سھاري ۲. دان این اداله ترکندوغ دالم کهندق فرمانن یغ ترسبوة تادي. سلاین درفد ایت اسلام جوک مٹاکوئي سوات سومبر یغ لاین، یأیت عرف، اتو عاده یغ بايک یغ تیدق برتنغ دغن قاعده عام اسلام. اسلام داتغ بوکن هندق مٹھنچورکن عاده استعادة یغ بايک تتافی ایاه اتتوق ممرائي عاده ۲ لافوق دان ممفر بايکي لاگي اف یغ سوده بايک. فرها تيکنله فرمان توهن یغ بر بويي: «وأمر بالعرفم وأعرض عن الجاهلین»^{٤٦} (دان سورله یا محمد دغن فرکارا یغ بايک، دان بر فالیقله درفد مریک یغ جاهل). فرمان

این مپوره کیت مملیه کبودایان یغ بايک دان منیغکنکن سکل عاده یغ برلاون دغن بودي ملیا. دغن تکس دافه کیت اولکن بهوا سومبر ۲ اسلام ایاه قرآن، سنه رسول، اجماع صحابه دان قیاس. سلاین درفد ایت مک عرف اتو عاده یغ بايک جوک منجادي سوات سومبر باگي فرکمباغن اسلام، سبب اسلام ایاه اکام «فطره»^{٤٧} اکام یغ داتغن اتتوق ممفر بايکي سوسنن هیدوف مانسي - بوکنله اسلام ایت داتغ کران ممبطلکن سکل چیفتان مانسي دغن سچارا بوت تولي. اسلام بوکنله اکام فرتتوه، تتافی ایاه اکام فمبينا دان اکام فپوسن سمولا. اف یغ فلسو دبواغ، اف یغ تیدق ترسوسن دسوسنکن دان اف یغ بايک دککلکن دان دتمهکن لاگي کبأیتکنن دغن فندوان قرآن. ددالم اصول فقه ادقاعده یغ مضمونن: «عاده یغ بايک ایت بوله مٹحکومکن»^{٤٨}. این برارتي کیت هاروس برحاکمکن کفد عرف اتو عاده استعادة یغ بايک دالم بیراف فرکارا یغ ترتتو. دملایام کیت تردافه دوا قوم: یأیت قوم توا دان قوم مودا. کیت تیدق تاهو دري مان داتغن کلارن این، فد حال اسلام تیدق ممبري کلارن یغ سناچم ایت. رسول تیدق بروصیه سفای کیت مٹیکوة قوم توام لالو منیغکنکن قوم مودام دان تیدق جوک ایان مپوره کیت ممولوکن قوم مودا لالو مٹیکوة قوم توام اتو مٹیکوة قوم مودا لالو منیغکنکن قوم توام - تیدق، تیدق سکالي ۲ تیدق. تیدق ادوصیه یغ سناچم ایت. اف یغ اد ایاه سبدا رسول یغ بر بويي: «ترکت فيکم امرین مان تمسکتھم بهمان تزلوا: کتاب الله وسنة رسوله»^{٤٩} (اکو تیغکنکن کفد کامو دوا فرکارا، سلاگي کامو برفکغ دغن کدوان تیدقله اکن کاموسسه: یأیتوله کتاب الله (قرآن) دان سنه رسولن). این برارتي رسول ایت بروصیه سفای کیت ممبنتوق ساتو قوم یغ مٹیکوة قرآن دان سنه.